

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Мектепке дейінгі ұйымда ұлттық құндылықтардың тәрбиелік мәні

ЖАРИЯЛАНДЫ
11.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/172418/>

Аты-жөні : Турмакова Сәуле Назарсыковна.

Лауазымы: тәрбиеші

Маңғыстау облысы.

Мұнайлы ауданы.

Дәулет ауылы.

№10 “Ақбота”бөбекжайы.

“Мектепке дейінгі ұйымда ұлттық құндылықтардың тәрбиелік мәні”

Кіріспе: Балабақша – жас ұрпақты тәрбие мен білімнің алғашқы іргетасы қаланатын орын. Бұл жерде баланың мінез-құлқы, дүниетанымы, қарым-қатынасы қалыптасып, келешек өміріне әсер ететін маңызды құндылықтарды меңгереді. Адам баласының өмірінде ең басты орын алатын нәрсе – ұлттық құндылықтар. Ұлттық құндылықтар – әрбір халықтың мәдениетінің, салт-дәстүрінің, тарихының және рухани байлығының негізі болып табылады. Балабақша – балалардың алғашқы білім мен тәрбие алатын орны болғандықтан, ұлттық құндылықтарды оларға ерте жастан үйрету өте маңызды. Себебі, балабақшада қалыптасқан дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар бала санасында ұзақ сақталады, әрі олардың рухани дүниетанымын қалыптастыруға негіз болады.

Ұлттық құндылықтардың мәні — бұл ұлттың рухани байлығы, оның салт-дәстүрлері, мәдениеті, тілі мен діні. Ұлттың өзіндік ерекшелігі мен бірегейлігін сақтап, дамытуға бағытталған бұл құндылықтар қоғамның дамуына, ұрпақтардың сабақтастығына қызмет етеді. Қазақ халқының ұлттық құндылықтары – қонақжайлылық, адалдық, еңбекқорлық, үлкенді сыйлау, ата-баба дәстүрлерін қадірлеу сияқты негізгі

қағидалардан тұрады.

Ұлттық құндылықтар адамды тәрбиелеудің маңызды құралы болып табылады. Олар адамның санасы мен дүниетанымын қалыптастырып, жеке тұлғаның дамуына әсер етеді. Ұрпақ тәрбиесі – бұл ұлттың болашағын қалыптастырудың негізі. Балаға жас кезінен ұлттық құндылықтарды үйрету, оның бойында ұлтқа деген сүйіспеншілікті, ата-баба дәстүрлеріне құрмет көрсетуге тәрбиелеу аса маңызды. Ұлттық мәдениет бала үшін әлемдік мәдениеттің байлығын игерудің, жалпы адамзаттық құндылықтарды меңгерудің, өзіндік жеке мәдениетін қалыптастырудың алғашқы баспалдағы болады. Ұлттық құндылықтарды пайдалана отырып тәрбиелеу – өскелең ұрпақты халықтық дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарды құрметтеу рухында тәрбиелеу, мінез-құлқы мен қоршаған ортамен қарым-қатынасын дамыту.

Ұлттық құндылықтарды балабақшада қалай тәрбиелеуге болады?

Тіл арқылы ұлттық құндылықтарды қалыптастыру – балабақшада балаларға қазақ тілін үйрету – ұлттық құндылықтарды тәрбиелеудің алғашқы қадамы болып табылады. Қазақ тілінің негізінде балалар ұлттық мәдениетпен танысып, қазақ халқының тарихы мен дәстүрлерін меңгереді. Балаларға халық ертегілерін, аңыздарды, мақал-мәтелдерді, өлеңдерді айту арқылы олардың ұлттық дүниетанымы кеңейеді. Бұл тілдік дағдылар ғана емес, рухани құндылықтар мен ұғымдарды да ұрпақтың бойына сіңіреді.

Салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарды насихаттау — қазақ халқының салт-дәстүрлері баланың адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға маңызды әсер етеді. Балабақшада ұлттық мерекелерді, сонымен қатар, қазақтың ұлттық ойындары мен қолөнерін таныстыру баланың шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Өнер мен қолөнер арқылы тәрбиелеу — қазақ халқының ұлттық өнері мен қолөнері ерекше. Балабақшада ұлттық музыка, би, көркемсурет арқылы балалардың шығармашылық қабілеттері дамиды. Мысалы, балаларға қазақтың ұлттық аспаптары туралы айту, оларды таныстыру, ән айту, би билеу – олардың ұлттық рухта тәрбиеленуіне ықпал етеді. Сонымен қатар, қазақтың ою-өрнектері мен қолөнер бұйымдары арқылы балаларға ұлттық мәдениетпен таныстыру баланың ұлттық құндылықтарға деген сүйіспеншілігін арттырады.

Отбасылық тәрбиенің маңызы — балабақшада балалар тек тәрбиешілермен ғана емес, ата-аналарымен де жұмыс істеу қажет. Ата-аналармен тығыз байланыс орнату арқылы баланың үйінде алған тәрбиесін балабақшада ұштастыруға болады. Ата-аналар балаларға қазақ халқының салт-дәстүрлері мен құндылықтарын үйретуде маңызды рөл атқарады. Ата-аналардың балаларына ұлттық тағамдарды дайындап, дәстүрлерді атап өтетін күндері олардың бойында қазақ мәдениетіне деген сүйіспеншілік пен құрмет қалыптасады.

Ұлттық құндылықтардың баланың болашағына әсері — ұлттық құндылықтар баланың психологиялық және әлеуметтік дамуына үлкен әсер етеді. Балалар өз халқына, өз мәдениетіне деген сүйіспеншілігін сәбилік шақтан бастап сезінеді. Ұлттық дәстүрлер мен құндылықтарды құрметтеу арқылы баланың бойында ұлттық сана, патриотизм, жауапкершілік, үлкенді сыйлау, еңбекке құрмет секілді қасиеттер қалыптасады. Бұл қасиеттер баланың өз қоғамына пайдалы азамат болып өсіп, елінің игілігіне қызмет етуіне ықпал етеді.

Табиғатты қорғау және құрметтеу — қазақтар табиғатпен үйлесімді өмір сүріп, оған ерекше құрметпен қараған. Олардың салт-дәстүрлерінде табиғатқа зиян келтірмеу, жер-ананы қорғау өте маңызды орын алған. Табиғатқа деген бұл құрмет қазақтардың өмірінде ерекше орын алып, олардың дүниетанымын қалыптастырған.

Қорытынды

Ұлттық құндылықтар – жас ұрпақтың тәрбиесінің басты негізі. Балабақшада ұлттық құндылықтарды тәрбиелеу арқылы балалардың бойында өз ұлтына деген сүйіспеншілік, ұлттық сана-сезім, адамгершілік қасиеттер қалыптасады. Мұның бәрі баланың болашағына, қоғамның дамуына үлкен ықпал етеді. Балабақша мен отбасы бірлесіп жұмыс істей отырып, жас ұрпақтың ұлттық құндылықтарға деген құрметін арттырып, олардың тәлім-тәрбиесіне зор үлес қоса алады. Бұл құндылықтар ұрпақтан ұрпаққа жалғасып, халықтың рухани бірлігін сақтайды. Сондықтан ұлттық құндылықтарды сақтап, оларды жас ұрпаққа үйрету – біздің басты міндетіміз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Аманов Даурен. Ұлттық құндылықтар – ұлт қорғаны. 2020ж.
2. Абдыханова Ғ.Т. Филология. Ұлттық құндылықтар-бала тәрбиесінің қайнар көзі. 2019ж
3. Бисенбаева Ж.С. Мектепке дейінгі бала тәрбиесіне арналған ұлттық ойындар. 2014ж.
4. Интернет желісі.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.